

DE EERSTE VROUW OP DE MAAN

Dimitri Bontenakel

De eerste vrouw op de maan

Niet alles in dit verhaal is een verzinsel.

De auteur ontving voor dit boek een werkbeurs
van Literatuur Vlaanderen

© 2026 Dimitri Bontenakel

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining van (delen van)
deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

*All rights are reserved, including those for text and data mining,
AI training and similar technologies.*

Omslagontwerp Rouwhorst + Van Roon

Foto auteur © Marla Morella

NUR 301

ISBN 9789028454729

www.wereldbibliotheek.nl

Wereldbibliotheek maakt deel uit van Park Uitgevers

I just wanted to be one of those ghosts
You thought that you could forget
And then I haunt you via the rear view mirror
On a long drive from the back seat

– Arctic Monkeys

I

Een mens is niet gemaakt voor de eenzaamheid. Dat zei hij terwijl hij me de sleutels aanreikte, een tweede keer aanreikte, in de hoop dat ik ze dit keer wél zou aanvaarden.

Een mens is niet gemaakt voor de eenzaamheid.

De eerste keer dat hij die woorden tegen me in stelling bracht, had ik ze nog als een geloofsbelijdenis ervaren, een van de talloze kleine waarheden waarmee deze man de wereld tegemoet trad. Hier en nu klonken ze als een aanklacht.

‘Laat me voor je zorgen, Maren.’

Dat zei hij, deze magere reus van een man met zijn grijze haarpijlen en een litteken onder zijn oog, dat bijzondere maankraterlitteken dat ik zoveel keren in kaart had gebracht met mijn vingertoppen. Hij meende wat hij zei. Had het afgelopen half jaar ook goed voor me gezorgd. Zelden zoveel aandacht van een man gekregen.

‘Laat me je een thuis geven.’

Dat zei hij en het klonk als een marsorder.

‘Het spijt me,’ zei ik.

‘We zien elkaar toch graag?’

Het had niet lang geduurd voor hij al die aandacht en al die zorg als pasmunt voor zijn eigen verlangens inzette.

De niet-aflatende stroom berichtjes op mijn telefoon wanneer ik op prospectie was.

Hoe warm en kleverig zijn hand op mijn rug voelde wanneer ik met andere mannen stond te praten.

‘Zie je me dan niet graag, Maren?’

‘Zelfs de zon aan de hemel stopt een keer met branden,’ zei ik.

Dat antwoord had ik namelijk zélf ooit op die vraag gekregen.

Al kon ik hem bezwaarlijk met een zon vergelijken, eerder met een vuurpijl die parabolisch de nachthemel was in geschoten, op zijn hoogste punt was opengespat en het sterrenlicht enkele tellen lang had weggedrukt. Eén enkele vuurpijl waarvan de vonken waren uitgedoofd nog voor ze de grond hadden bereikt.

‘We hebben het toch goed samen?’

Hij bleef maar doorgaan.

Als een ballon die langzaam leegliep.

Ik dacht aan de opdringerige post-its die hij op mijn laptop en mijn stuurwiel achterliet.

Aan de stiltebehandelingen waaraan hij me onderwierp.

Aan de afscheidsbrief die ik al geruime tijd in mijn handtas bewaarde.

Toen duwde ik de hand met de sleutels bij me vandaan en besloot dat het genoeg was geweest.

‘Zie mij hier gelukkig wezen,’ zei ik.

Hij hapte briesend toe.

Toen de buurvrouw van de overkant aan het raam verscheen, verhuisden we de ruzie van de keukentafel naar de sofa. We zeiden de vreselijkste dingen tegen elkaar, hielden stand tot middernacht. Tot alle woorden waren opgebruikt en de tristesse het van de colère had overgenomen. Hij stond als eerste op en liet de sleutel op de commode achter, naast de ingelijste foto van hem en mij op de trappen van de Kunstberg. Onderweg naar de slaapkamer trok hij zijn kleren uit, gooide ze op de grond en liet zich op bed vallen, de armen gespreid als Christus aan het kruis opdat ik me niet meer naast hem te slapen kon leggen.

Ik vulde een thermos met thee, trok een trui aan, klom uit het raam, de brandtrap op. Boven strekte ik me op het teerdak uit, de armen onder het hoofd, de blik op de nachthemel.

Jupiter schitterde het helderst.

We hebben het toch goed samen, had hij gezegd.

Daarin had hij geen ongelijk. Aanvankelijk hadden we het

heerlijk samen. De kennismaking, het aftasten, de gesprekken, de begeerte. Dagen die zich openvouwden als bloemkelken. De wind die zong en niet huilde. 's Nachts de slaap zomaar in het hoofdkussen vinden. 's Ochtends ontwaken bij licht dat zachter dan anders door het raam viel. Tot de dag kwam dat er sleutels moesten worden overhandigd, afspraken nageleefd, verwachtingen beantwoord. Tot de dag kwam dat we in die ene welbepaalde bedding sukkelden.

Om er nooit meer uit te geraken.

Ik veegde een traan van mijn wang en keek naar de sterren tot het tijd was om te vertrekken. Op kousenvoeten sloop ik zijn appartement uit. Onderweg een laatste blik op de slapende man die me zo graag aan zich had willen binden. De ruzie had hem uitgeput – hij lag in een diepe slaap verzonken. Ik sloot de koffer die opengeklapt op de slaapkamervloer lag, borg de rest van mijn spullen in mijn rugzak, legde de afscheidsbrief op de keukentafel en trok de deur achter me in het slot.

Brussel lag gauw genoeg in de achteruitkijkspiegel. Ik zette het portierraam op een kier, liet de wind door mijn haar wapperen en luisterde naar de muziek van de nacht.

Een heerlijk lange rit voor de boeg.

Het kleutertje met de kin op de hoedenplank, de truckchauffeur die zich hoog en droog in zijn stuurcabine aan het scheren was, de uitgebrande nachtmerrie van een verongelukte motorfiets.

Achter een stoet van vrachtwagens stak ik de grens met Frankrijk over.

De rommelige achtertuinten van Duinkerke, het klaverblad-landschap van de tunnel, de autotrein, het Nauw van Calais.

Op het linkerbaanvak weer verder.

In een tankstation op de A2 stopte ik voor een plaspauze en een *sausage roll*. Ik koos een tafel aan het raam en bestudeerde de mensen die over de parking zwierven. Het waren stuk voor stuk pelgrims die voorbij sloften, rusteloze zielen die zich van tankstation

naar tankstation bewogen, van snelweg naar snelweg, van streek naar streek, de blik op de horizon, een beker koffie in een houdgreep. Het stof van de vorige passage nauwelijks afgeklopt of de zinnen alweer op de volgende bestemming gezet.

Mijn slag mensen.

Eén oogopslag volstond om een lotgenoot te herkennen. Een knipoog, een hoofdknik, een tik tegen de klep van een pet. Een praatje maken? Zeker, maar nooit te lang. We moesten maar weer eens verder.

Met de opkomende zon in de achteruitkijkspiegel langs glooiende krijtgraslanden, door zandstenen dorpjes, over het slapende water van de Theems.

De weg die afboog en zich weer gladstreek, afboog en zich weer gladstreek.

De haas die midden in een veldje als een bruine steen in zijn leger lag.

De drukkende onrust in mijn hoofd die eerst vloeibaar werd en dan verdampte.

De slaapkorrels in mijn ogen.

Orford was een kantklosdorp aan de rand van Suffolk, met houten winkelpuien en een King's Head Pub en een kasteel dat zo onder de stolp van een sneeuwbol paste.

Aan de overkant van de rivier lag mijn eindbestemming – de Orford Ness, een smalle strook land dat in folders werd aangeprezen als natuurgebied maar ooit een militaire basis was geweest, en louter per boot bereikbaar.

Hoewel de andere oever onder een hoelaken van mist lag, telde de veerboot best veel passagiers – wandelaars, vogelspotters, veteranen. Ik ritste mijn windjack dicht en klom samen met een jongetje van negen en zijn grootvader aan boord. Het kind droeg een rood jasje dat om de haverklap van zijn schouders gleed en had sandalen aan zijn voeten die geen partij waren voor het kiezelstrand waar hij straks overheen zou moeten.

Ik sprak uit ervaring. Ooit was ik op gelijkaardige sandaaltjes aan boord van deze boot geklommen.

De veerman maakte de meertouwen los en startte de buitenboordmotor. Terwijl het jongetje zijn hand uitstreckte naar het stuifwater dat over de boeg sproeide, vertelde de grootvader hem over het oord waar we heen voeren. Het waren stoere verhalen die hij bracht, verhalen van soldaten die heldendaden verrichtten in een oorlog die alleen maar goeden en slechteriken telde. Het jongetje luisterde net zo aandachtig als ik dat op die leeftijd zou hebben gedaan.

De oever kwam uit de nevelen tevoorschijn. De sloep minderde vaart, meerde aan. De autobanden tussen romp en steiger plooiden zich zuchtend dubbel.

‘De eerste regel van Orford Ness: geloof niks van wat ze je over die plek willen wijsmaken.’

De woorden van de veerman werden op gegrinnik onthaald. Terwijl hij het jongetje van boord hielp, raadde hij ons aan om niet van de paden af te wijken. Hij sprak over niet-ontplofte springstoffen en rondslingerende munitie en opende zijn hand alsof er vuur uit kwam gespoten. Daarna duwde hij de sloep weg van de steiger, dreef het toerental op en liet het bruine water schuimen. In de mist vervaagden de wandelaars tot potloodstrepen die veeg voor veeg werden uitgegomd.

Ik had gehoopt de hele streek in één oogopslag te kunnen vatten. Het waterland, het kiezelstrand, de betonnen torens die ze pagedes noemden, de lijnen van de zee. Alles tot aan de kromming van de aarde en weer terug. Panoramisch. Beheersbaar. Opdat ik er een mentale foto van kon maken die ik over de herinnering uit mijn kindertijd heen kon leggen en vervolgens alle plekken weer in te kleuren die in mijn geheugen waren vervaagd of verdwenen. Maar in deze mist was het alsof iemand met een eindje touw een cirkel om me heen had getrokken die bepaalde tot waar ik mocht kijken.

Ik hing mijn rugzak over een schouder, bestudeerde de kaart

en koos het pad noordwaarts, over de *Chinese Wall Bridge*, dwars door het moeras. Het landschap gaf zich in stukken en brokken prijs. Scholeksters en ratten, stukgeschoten betonblokken, de verwrongen waaiers van kapotte tankrupsbanden.

Een reiger tussen de rietkragen – roerloos, regaal.

Orford Ness. De landtong tussen Blakeney Point en Dungeness had tot aan het einde van de twintigste eeuw dienstgedaan als proeflaboratorium voor het Britse leger en hoewel de natuur veel van de littekens had toegedekt, leek er iets niet in de haak met het landschap, alsof de natte adem van de mist dingen uit hun diepslaap had gekust, alsof de tikkende en druppelende en spoelende geluiden om me heen afkomstig waren van mannen die hier niet meer hoorden te zijn – geesten uit een ver verleden, trekkenend in hun legeruniform. Maar het had vooral te maken met de toon die ik sinds mijn aankomst hoorde resoneren. Het was een naargeestig geluid dat ik niet kon plaatsen en dat ergens in mijn hoofd een luikje naar een ander verleden openzette. En toen ik de commandogebouwen op hun palen in het water zag staan, verbeelde ik me dat er diep in de ingewanden van die oude barakken nog altijd vorsers aan het sleutelen waren aan hun Tallboys en hun Blue Danubes en al dat andere wapentuig waarmee ze de ruggengraat van de wereld wilden breken.

Ik schudde het onbehagen van me af, nam foto's, sprak enkele observaties in en zette mijn tocht voort. Per slot van rekening was ik van Brussel naar hier gereden om te werken.

De mist klaarde op. In het zuiden gloeide de schijf van de septemberzon. Ik ruilde het waterland in voor het strand en zocht mijn weg over de geribbelde kiezelvelden waarop ik als kind mijn enkel had verzwikt. Misschien blies de wind uit een andere richting of misschien hadden de vorsers hun ondergrondse activiteiten intussen gestaakt want de toon was weggevallen en het enige wat ik nog hoorde, was het slikken en murmelen van het landschap.

Mijn telefoon begon te rinkelen. De man wiens sleutels ik had

geweigerd, was wakker geworden, had mijn afscheidsbrief gelezen en vervolgens besloten geen rekening te houden met mijn verzoek om me met rust te laten. Ik drukte de oproep weg. Het toestel begon meteen opnieuw te rinkelen. Ik blokkeerde het nummer en liep verder.

De zon won aan kracht. De zee stortte zich in intervallen op de landtong te pletter, waaierde uit, trok zich sissend terug. Het water deed de keien ratelen als machinegeweren. Ik was bij de eerste pagode toen mijn telefoon opnieuw begon te rinkelen. Ik keek wie het was en nam onmiddellijk op.

‘Dag Christina.’

‘Maren! Ik was niet zeker of er ginds ontvangst zou zijn.’

‘Het is een uithoek maar niet dat soort uithoek.’

‘Je klinkt hees. Ben je verkouden?’

‘Een Boorman wordt zelden ziek.’

‘Vertel! Voldoet de locatie aan de verwachtingen?’

Mijn blik veegde over het ondergelopen hinterland. ‘Ik twijfel.’

Duidelijk niet het antwoord waarop ze zat te wachten.

‘Besef hoe belangrijk deze klant voor me is, Maren.’ Ze herhaalde nog maar eens wat de artiest voor haar bedrijf zou kunnen betekenen. ‘Ik bedoel, die man heeft in Madison Square Garden gestaan.’

Vier jaar geleden opereerde Sagan Logistics nog vanuit een garagebox in Vilvoorde, vandaag was Christina’s bedrijf een pakhuis in de Brusselse Kanaalzone met drie voltijdse werkkrachten en een batterij freelancers in dienst, en verhuurden ze naast opnamemateriaal ook technische expertise aan elke televisie- en filmproducent die erom verlegen zat. Die expertise omvatte sinds enkele jaren ook locatiescouting, en omdat mensen daar hoofdzakelijk voor onderweg moeten zijn, waren ze bij mij terechtgekomen. Ondanks de hoge vlucht die het bedrijfje had genomen, moest Christina op de centen blijven passen. Ze hoopte dan ook dat deze opdracht het spreekwoordelijke zetje was dat van Sagan Logistics een internationale speler zou maken.

‘Gun me een kijkje, Maren.’

‘Ik ben massa’s foto’s en filmpjes aan het maken.’

‘Ik bedoel nu. Zet de camera van je telefoon even aan.’

Ik beklom de helling naar het observatiedek van de pagode, hield het toestel voor me uit, draaide langzaam om mijn as.

‘Ik snap waarom je deze plek wilde prospecteren,’ klonk het vanuit de microfoon.

‘Dichter bij zijn storyboard komen we volgens mij niet.’

‘Misschien zijn je twijfels dus ongegrond?’

‘Misschien.’

‘Ik wist dat ik op je kon rekenen, Maren.’

‘Wacht met de complimenten tot ik verslag heb uitgebracht.’

‘Ben je zeker dat je niet verkouden bent? Je klinkt heser dan Janis Joplin.’

‘Moet ik die kennen?’

‘Heb je staan roepen, misschien? Dát is het. Je hebt staan roepen. Je hebt tegen hém staan roepen!’

Ik stak het observatiedek over. Aan de horizon ploegde een tanker door het water.

‘Hebben jullie weer ruziegemaakt?’

‘Dat hoeft je niet zo triomfantelijk te zeggen.’

‘Zo bedoelde ik het niet.’

‘Zo bedoelde je het wel.’

Ik hoorde haar enkele slokken water nemen – Christina Koch dronk als een dromedaris.

‘Je kunt weer op je beide oren slapen,’ zei ik ten slotte. ‘Ik ben bij hem weggegaan.’

‘Wanneer?’

‘Vanochtend.’

Stilte.

‘Heb je al een slaapplek?’

‘Nog niet over nagedacht.’

‘Je gaat toch weer niet in je auto logeren?’

‘Niets mis met mijn achterbank.’

'Je bent altijd welkom, Maren, dat weet je.'

Dat leek me geen goed idee.

'Vorige keer had je het toch naar je zin?'

'Vorige keer was één nacht, Christina.'

'Het hadden er wat mij betreft meer mogen zijn.'

Ze wond er geen doekjes om.

'Waar anders zou je heen kunnen?' ging ze verder.

'Ik dacht aan de A-loods.'

'Terug in die container?'

'Mijn spullen staan er nog.'

'Had je die nog niet verhuisd dan?'

'Daar was ik nog niet aan toe gekomen.'

'De A-loods,' blies ze. 'Ik snap niet hoe je daar kan wonen.'

'Home is wherever I lay my hat, Christina.'

Ze zuchtte duidelijk hoorbaar in de luidspreker. 'Ik zal de sleutels klaarleggen. De code van het alarm is...'

'De laatste zes cijfers van je telefoonnummer.'

'We praten morgen verder. Wees voorzichtig op de baan, Maren.'

Ze hing op.

De toon was teruggekeerd. Zodra de kiezels ophielden met ratelen, drong het geluid mijn hoofd binnen. Ik wekte bij mezelf een geeuw op. Wanneer het vliegtuig de daling had ingezet, geeuwde ik ook altijd om de druk in mijn oren te verlichten.

Ik zag hoe de zee bij elke golfslag een stukje dichterbij kwam. Toen zag ik de jongen.

Hij zat op het strand, niet ver van de tweede pagode. De wind rukte aan de panden van zijn rode jasje. Hoewel er nog wandelaars op het strand waren, leek niemand zich om het kind te bekommeren, en zijn grootvader viel nergens te bekennen. Ik liet me van de helling glijden en rende struikelend op hem af. Huilen deed het jongetje niet. Hij hield zijn been vast alsof het van porselein was. Zijn gezicht zat opgesloten in een diepe frons. Zijn enkel

was gezwollen. Terwijl ik zijn sandaal losgespte en zijn voet in de schelp van mijn handen woog, vroeg ik naar zijn naam.

‘Charlie, miss.’

Ik zei dat ik Maren heette. Dat vond hij een mooie naam. Ik ging met een vinger over zijn enkel en vroeg of het pijn deed. Daar moest hij even over nadenken. Toen ik hem vervolgens vroeg waar hij voor het laatst zijn grootvader had gezien, haalde hij zijn schouders op zoals enkel kinderen dat kunnen. Hij vertelde over de haas die ze hadden gezien en hoe hij erachteraan was gegaan.

‘En heb je hem gevangen?’

Hij schudde het hoofd. ‘De haas verdween in de mist. En toen ik me omdraaide, was opa ook verdwenen.’

‘Laten we hem dan maar gauw gaan zoeken.’

Ik gordde mijn rugzak voor mijn borst, tilde het kind op mijn schouders en zocht me een weg over de kiezels. Om hem af te leiden, vroeg ik of hij en zijn grootvader dikke vrienden waren.

‘Opa is een verteller,’ zei hij. ‘Ik luister graag naar zijn verhalen.’

‘Mijn vader was ook een verteller,’ zei ik.

‘Vertelde hij verhalen over de oorlog?’

Ik schudde het hoofd. ‘Over de sterren.’

We maakten een lus rond de tweede pagode, namen een kijkje bij de laboratoria. Geen spoor van de oude man. Omdat ik de jongen onrustig voelde worden, bleef ik hem met vragen bestoken. Zijn antwoorden waren kort maar weloverwogen. Ik had duidelijk met een denkertje te maken, zo een die wakker lag van klimaat-opwarming en verwaarloosde paarden. Voorbij het Black Beacon viel mijn oog op het ding waar ik al de hele dag naar liep te zoeken.

Eindelijk.

Ik verliet het pad en wandelde ernaartoe.

‘Hou je van boten, Charlie?’

De sloep lag ingebed in het strand. De planken waren zwart geworden en begroeid met koolachtig groen en rood wier. De romp lag in een holte die gevuld was met glashelder zeewater waar het

licht doorheen speelde. Er zwommen visjes in die door het laatste getijde waren achtergelaten.

Een prachtig, zichzelf in stand houdend stukje wereld.

Zo beschreef ik het aan de jongen.

Net als mijn vader het bootwrak aan mij had beschreven.

Dertig jaar geleden.

Ik knoopte mijn veters los, trok mijn bottines en sokken uit, stroopte mijn broek omhoog. Charlie hield me stevig vast toen ik aan boord klom en in het ijskoude water stapte. Uit de achtersteven stak een plank die als zitbankje dienst kon doen. Ik zette het jongetje neer. Zijn gezwollen voet gloeide in mijn handpalm. Ik waarschuwde dat het eerst pijn zou doen voor het beter werd en vroeg of hij er klaar voor was. Hij perste zijn lippen op elkaar en knikte. Langzaam dompelde ik zijn voet onder.

‘En nu?’ vroeg hij toen hij weer normaal kon ademen.

‘Nu blijf je even zitten.’

Hij bestudeerde zijn voet. Door de breking van het licht leek die nog dikker dan hij al was. Toen enkele nieuwsgierige visjes naar zijn tenen toe zwommen, boog hij zich voorover en probeerde ze op te scheppen in de kom van zijn handen. Ik liet hem doen en waadde naar de boeg. Het was even zoeken maar uiteindelijk vond ik ze, de drie namen, diep in het hout gekerfd.

MAREN – EDITH – FRANK – 19 JULI 1994

Ik streek met mijn vingertoppen over de letters. En nog eens. Ik stond op het punt er een foto van te maken toen ik een natte hand om mijn pols voelde. Het koude water had zijn verzwikte enkel deugd gedaan want de jongen had zijn andere sandaal uitgetrokken en was naar me toe gewaad.

‘Ma-ren,’ las hij hardop. ‘Da’s jouw naam.’

Ik zocht in mijn broekzak naar het mes waarmee de namen uit het hout waren gesneden en toonde het hem. ‘Kijk, mijn vaders zakmes,’ zei ik.

‘Je vader heet Frank?’

‘En mijn moeder Edith.’

Ik vertelde hoe ik als kind had gestaan waar hij nu stond. Dat mijn vader me het zakmes later cadeau had gedaan. Hij vroeg of hij het mocht vasthouden. Ik tilde hem weer op het zitbankje, toonde hem hoe hij het moest openknippen zonder in zijn vingers te snijden. Terwijl hij zijn eigen naam in het hout begon te kerven, waadde ik een tweede keer naar de boeg, mijn vingertoppen strijkend over de nerven van de planken.

Maar nergens trof ik zijn naam een tweede keer aan.

‘Kom, je grootvader wordt ongerust,’ zei ik toen de jongen klaar was.

‘Hij was een piloot tijdens de oorlog,’ zei de jongen.

‘Heeft je grootvader tegen de Duitsers gevochten?’

De jongen moest lachen. ‘Niet dié oorlog! Tegen Argentinië.’

Ik stak het zakmes weg en tilde hem op mijn schouders. Hij vroeg of Frank ook in het leger had gezeten. Ik vertelde dat mijn vader een schrijver was, geen soldaat.

‘Hij heeft een kinderboek geschreven,’ zei ik.

‘Eén kinderboek?’

Ik knikte.

‘Waarom maar eentje?’

Een halsstarrig denkertje, onze Charlie.

De hereniging vond plaats in het NAAFI-gebouw. De grootvader was helemaal van slag. Een vrijwilligster van de National Trust had de oude man op een stoel gezet en een beker warme chocolademelk in zijn handen gedrukt waar hij geen enkele slok van had genomen. De vrouw riep het zoekteam terug dat ze op pad had gestuurd en liet het aan de Belgische om het tweetal weer naar de overkant van de Ore te escorteren. Omdat de grootvader zich nog steeds geen raad wist, eiste ik zijn telefoon op en liet het kind naar zijn ouders bellen. De scheldkanonnade van de moeder was tot buiten te horen. Ik besloot dat ik voldoende materiaal had

verzameld en keerde samen met hen naar de aanlegsteiger terug. Toen de veerboot op zich liet wachten en ik Charlie weer naar zijn voet zag tasten, ging ik naast hem op de steiger zitten en liet hem in mijn schetsboek bladeren.

‘Mooie tekeningen, miss.’

‘Dank je, Charlie.’

‘Kan je ook mensen tekenen?’

Ik schudde het hoofd. ‘Enkel landschappen.’

‘Waarom?’

Ik vertelde hoe alle tekeningen tezamen een kaart van de wereld vormden.

Met een vingertop volgde hij de contouren van een watermolen. ‘Een kaart van de wereld?’

‘Een wereld waar ik me thuis in kan voelen.’

‘Heb je dan geen thuis? Bij Frank en Edith?’

Ik woude met een hand door zijn haar en stak het schetsboek weer weg.

Gebrom van een buitenboordmotor. De veerboot kwam in zicht. Ik hielp de jongen overeind en droeg hem aan boord. Op de terugweg wees hij zijn moeder aan. Ze stond op de kaai te wachten, stokstijf, de armen gekruist, haar mond een dunne streep.

‘Opa gaat de volle laag krijgen,’ fluisterde hij in mijn oor.

‘Is dat waarom je zo vrolijk bent?’

‘Ik ben toch niet vrolijk?’

‘Leugenaar.’

Zijn lach brak helemaal door. ‘Ik krijg mijn eigen telefoon. Na wat er vandaag gebeurd is? Vast en zeker!’

Ik gaf hem een knuffel voor ik hem bij zijn moeder achterliet. Daarna wandelde ik naar de dichtstbijzijnde pub voor een glas ale en een bord *pie & mash* en maakte me klaar voor de terugreis.

De toon verdween pas uit mijn hoofd toen het dorp uit de achteruitkijkspiegel schoof.

Drie dagen na mijn bezoek aan Suffolk reden Christina en ik door de heuvels van Bastogne. Ze had mijn verslag over de Orford Ness aan haar klant bezorgd. Zijn veto volgde luttele uren later. De locatie deed hem te veel denken aan *Children of Men*. En dat die film al gemaakt was. Hij wilde naar eigen zeggen 'een ander soort postapocalyptisch'. Bovendien bleek er reeds een videoclip tussen de pagodes te zijn opgenomen. Toen Christina me dat vertelde, zakte ik door de grond van schaamte. Ik wist het niet. Waarom wist ik dat niet?

Even vreesde ik mijn hand te hebben overspeeld. Even vreesde ik dat mijn opdrachtgeefster erachter zou komen dat ik naar Orford Ness was afgereisd enkel en alleen om een aangespoelde houten sloep op inkervingen te controleren. Die vrees was niet helemaal ongegrond. Per slot van rekening was ze samen met mij onderweg naar mijn volgende prospectie.

September sloeg een verzegend slotakkoord aan. De zon hing als een dooier in de lucht. Ik had meegezongen met een David Bowie-liedje dat ik uit mijn kindertijd kende, een lome vlieg uit de auto gewerkt, stofduivels door de velden zien dansen. Christina schakelde terug om een helling te nemen. Ze was geen grote prater. Ze hield van haar stiltes. Een kwaliteit die ik op prijs stelde, al kost het me behoorlijk wat moeite om wakker te blijven wanneer ik niet aan het stuur zit.

Christina kreeg mijn knikkebollende hoofd in de gaten. 'Jij mag straks overnemen,' zei ze.

Ik geloofde er niets van. Zelfs al had ik in mijn leven nog nooit een ongeval veroorzaakt en reden we met een omniumverzekerde